

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1

Titlul proiectului de act normativ

Ordonanță de urgență privind măsurile pentru combaterea întârzierii executării obligațiilor de plată rezultate din contracte comerciale

Secțiunea a 2- a

Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea situației actuale

Capitolul «Piață internă - Întreprinderi mici și mijlocii» din *acquis-ul comunitar* include Directiva 2000/35/CE privind combaterea întârzierii plăților în tranzacțiile comerciale.

Deși instrumentul comunitar nu a făcut parte dintre capitolele de *acquis comunitar* cu privire la care Ministerul Justiției și-a asumat obligația de transpunere/armonizare, instituția noastră, constatând că principalele obstacole semnalate în preambulul directivei sunt de natura procedurală (remedii judiciare insuficient adaptate profilului acestui tip de tranzacție), a apreciat că transpunerea în dreptul intern nu poate fi realizată fără o atentă corelare cu prevederile Codului de procedură civilă și cu legislația în materia somației de plata și, prin urmare, este necesară implicarea sa, în calitate de co-inițiator, alături de Ministerul pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Comerț, Turism și Profesii Liberale.

Directiva, care concepe trei instrumente principale pentru combaterea întârzierii plății, respectiv (a) perceperea unor dobânzi pentru întârziere, în cuantum determinat, raportat la valoarea dobânzii BCE; (b) posibilitatea prevederii unei clauze de rezervare a dreptului de proprietate; (c) o procedură simplificată pentru învestirea cu titlu executoriu, este parțial transpusă în dreptul românesc (anexa 1 – tabel de concordanta raportat la cadrul legal anterior prezentului proiect de ordonanță de urgență).

(a) Astfel, în ceea ce privește plata dobânzii în cazul întârzierii executării unei obligații bănești, legislația românească instituie principiul *dies interpellat pro hominem* (datoriile comerciale lichide și plătibile în bani produc dobânda de drept din ziua când devin exigibile - art. 43 din Codul comercial), fiind așadar în acord cu prevederile directivei.

De asemenea, Codul comercial prevede imposibilitatea acordării unor termene de grație în materia obligațiilor comerciale – art. 44 din Codul comercial, iar Codul civil creează garanții suplimentare pentru asigurarea plății datoriilor (clauza penală - art. 1066, obligația reparării integrale a prejudiciului – art. 1086).

Apreciem însă necesară modificarea legislației în ceea ce privește modul de calcul al valorii dobânzii legale aplicabile categoriilor de obligații supuse prevederilor directivei. (se va avea în vedere modificarea Ordonanței Guvernului nr. 9/2000 privind nivelul dobânzii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 26 din 25 ianuarie 2000, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.356/2002) și extinderea principiului *dies interpellat pro hominem* la tranzacțiile între comercianți și autorități contractante, în ceea ce privește plata prețului de către acestea din urmă pentru mărfurile furnizate sau serviciile prestate de

comerciant.

(b) În privința celui de-al doilea aspect reglementat de directivă, dreptul românesc prevede posibilitatea rezervării dreptului de proprietate (*pactum reservatum domini*) – art. 1296 din Codul civil, precum și un drept de retenție în cazul neplății prețului (art. 1322 și 1323 din Codul civil), fiind așadar în deplin acord cu prevederile normei comunitare.

(3) În ceea ce privește procedura simplificată pentru obținerea titlului executor, transpunerea este parțială, ceea ce a făcut necesară o minuțioasă evaluare a actelor normative interne pertinente (Codul de procedură civilă – art. 269, cartea a V a – „Despre executarea silită”, Legea 105/1992 privind reglementarea raporturilor de drept internațional privat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 245 din 1 octombrie 1992, Legea nr. 637/2002 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat în domeniul insolvenței, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 931 din 19 decembrie 2002, cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 187/2003 privind competența de jurisdicție, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești pronunțate în statele membre ale Uniunii Europene, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 333 din 16 mai 2003) și identificarea celor mai adecvate soluții pentru realizarea unei preluări integrale a directivei.

2. Schimbări preconizate. Elemente obiective ale situației extraordinare, a cărei reglementare nu poate fi amânată. Consecințele neadoptării proiectului de act normativ în regim de urgență

Proiectul de ordonanță de urgență propune un nou mod de calcul pentru dobânda aplicabilă sumei reprezentând creanța neplătită de către o autoritate contractantă (art. 3), astfel:

- i. dacă în contract a fost fixat un termen de plată, din ziua următoare acestui termen;
- ii. dacă data sau termenul de plată nu este fixat în contract:
 - după 30 de zile de la data primirii de către debitor a facturii sau a oricărei alte asemenea solicitare de plată de plată; sau
 - dacă data primirii facturii sau a unei solicitări echivalente de plată este incertă, după 30 de zile de la recepția mărfurilor sau prestarea serviciilor; sau
 - dacă solicitarea de plată a fost comunicată înainte de a primi mărfurile sau serviciile, la expirarea unui termen de 30 de zile de la primirea mărfurilor sau prestarea serviciilor; sau
 - dacă legea sau contractul stabilește o procedură de acceptare sau de verificare, permițând certificarea conformității mărfurilor sau serviciilor, iar debitorul a primit factura sau solicitarea de plată la data verificării sau anterior acestei date, la expirarea unui termen de 30 de zile de la această ultimă dată.

De asemenea, textul propus instituie o procedură judiciară simplificată (similară celei prevăzute de Ordonanța Guvernului nr. 5/2001 privind procedura somației de plată, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 295/2002, cu modificările și completările ulterioare) pentru obținerea de către comerciantul-creditor a titlului executoriu ce are ca obiect creanța constând în prețul mărfurilor/serviciilor furnizate. Pentru a facilita accesul la acest remediu judiciar, proiectul prevede taxarea acțiunii cu o taxă de timbru judiciar fixă, similară celei prevăzute pentru somația de plată.

Prezentăm, alăturat, tabelul de concordanță, cuprinzând cadrul legislativ intern astfel cum este amendat prin prezentul proiect de ordonanță de urgență (anexa 2).

Având în vedere dispozițiile articolului 249 din Tratatul instituind Comunitatea Europeană, care instituie obligația României, în calitate de stat membru al Uniunii Europene, de a transpune în dreptul intern directivele comunitare („{...} directiva obligă statul membru destinat sub aspectul obiectivelor de îndeplinit, rezervându-i acestuia dreptul de a opta cu privire la mijloacele utilizate în acest sens”)

Având în vedere că Directiva 2000/35/CE privind combaterea întârzierii plăților în tranzacțiile comerciale este în vigoare în statele membre de la data publicării în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, termenul de transpunere acordat acestora fiind 8 august 2002,

Având în vedere angajamentele asumate de autoritățile române prin Tratatul de aderare la Uniunea Europeană (unul dintre ele constând în transpunerea, până la data aderării, a tuturor directivelor comunitare în vigoare la data semnării Tratatului de aderare („Tratatul între Regatul Belgiei, Republica Cehă, Regatul Danemarcei, Republica Federală Germania, Republica Estonia, Republica Elenă, Regatul Spaniei, Republica Franceză, Irlanda, Republica Italiană, Republica Cipru, Republica Letonia, Republica Lituania, Marele Ducat al Luxemburgului, Republica Ungară, Republica Malta, Regatul Țărilor de Jos, Republica Austria, Republica Polonă, Republica Portugheză, Republica Slovenia, Republica slovacă, Republica Finlanda, Regatul Suediei, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord și Republica Bulgaria și România privind aderarea Republicii Bulgaria și a României la Uniunea Europeană”),

A fost elaborat prezentul proiect de act normativ prin care se implementează, în dreptul românesc, mecanismele de combatere a întârzierii plății prevăzute de Directiva 2000/35/CE.

În condițiile expirării termenului de transpunere și având în vedere consecințele negative pe care nerespectarea obligațiilor de stat membru le poate atrage, apreciem absolut necesară promovarea actului normativ ca ordonanță de urgență.

Secțiunea a 3-a

Impactul socio-economic al proiectului de act normativ

1. Impact macro-economic

Proiectul va avea un impact pozitiv asupra mediului de afaceri, creând premisele legale pentru respectarea termenelor de plată în tranzacțiile comerciale, consolidând predictibilitatea și disciplină circuitului comercial. Prin punerea la dispoziția creditorilor a unor remedii judiciare eficiente pentru recuperarea creanțelor comerciale este favorizată infuzia de capital străin pe piața românească.

2. Impact asupra mediului de afaceri

Proiectul va aduce beneficii directe pentru mediul românesc de afaceri, prin flexibilizarea procedurii de obținere a unui titlu executoriu privitor la o creanță comercială, prin consolidarea, în cadrul tranzacțiilor, a poziției comerciantului în raport cu autoritățile publice – beneficiare ale unor bunuri furnizate sau servicii prestate de un comerciant.

3. Impact social

a) grupul-țintă demografic și social afectat:

Grupul social asupra căruia proiectul de act normativ produce efecte este constituit din comercianți.

b) efecte directe sau indirecte:

Proiectul de ordonanță de urgență, prin instituirea unei proceduri simplificate și prin îmbunătățirea condițiilor în care se aplică dobânda la creanțele comercianților împotriva unei autorități publice, are efecte pozitive asupra activității comercianților, contribuind la însănătoșirea mediului de afaceri.

4. Impact asupra mediului

Proiectul de act normativ nu are impact asupra mediului.

Secțiunea a 4-a

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (5 ani)

Proiectul de act normativ nu are impact asupra bugetului general consolidat.

Secțiunea a 5-a

Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare

Proiectul de act normativ lărgeste sfera de aplicare a Ordonanței Guvernului nr. 5/2001 privind procedura somației de plată, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.295/2002, cu modificările și completările ulterioare la creanțe necontestate care nu sunt constatate, în mod necesar, printr-un înscris.

Utilizarea acestei proceduri exclude aplicarea procedurii prealabile a concilierii directe, prevăzute de articolul 720¹ din Codul de procedură civilă.

Secțiunea a 6-a

Consultările efectuate în vederea elaborării actului normativ

1. Informații privind procesul de consultare cu organizațiile neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate

La elaborarea proiectului de act normativ au fost avute în vedere observațiile și recomandările adresate Ministerului Justiției de către societăți comerciale, sindicate, patronate, societăți și cabinete individuale de avocatură.

3. Informații privind avizarea

Consiliul Legislativ a avizat favorabil proiectul de ordonanță de urgență, prin avizul nr.1427/16.10.2007.

Având în vedere că proiectul prevede și modificarea regimului dobânzii legale, a fost obținut și punctul de vedere al Băncii Naționale Române.

Secțiunea a 7-a

Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ

Proiectul de act normativ a fost afișat pe pagina de internet a Ministerului Justiției, a Oficiului Național al Registrului Comerțului și a Ministerului pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Comerț, Turism și Profesii Liberale.

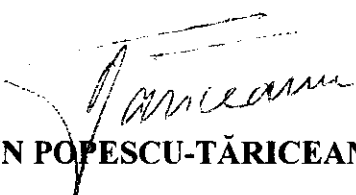
Secțiunea a 8-a

Măsurile de implementare

În vederea facilitării implementării proiectului de act normativ, Ministerul Justiției și Oficiul Național al Registrului Comerțului vor afișa pe pagina proprie de Internet materiale de prezentare a proiectului de ordonanță de urgență.

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de lege anexat, în vederea aprobării Ordonanței de urgență a Guvernului privind măsurile pentru combaterea întârzierii executării obligațiilor de plată rezultate din contracte comerciale, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

PRIM-MINISTRU



CĂLIN POPESCU-TĂRICEANU